

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/9333,Uroczystosc-upamietniajaca-I-fale-sowieckich-deportacji-Warszawa-10-lutego-2015.html>
12.03.2026, 04:45

Uroczystość upamiętniająca I falę sowieckich deportacji – Warszawa, 10 lutego 2015

10.02.2015

10 lutego 2015 r. członkowie warszawskiego oddziału Związku Sybiraków zebrali się pod Symboliczną Mogiłą Sybiraków na stołecznym Cmentarzu Powązkowskim (dawnym Wojskowym). Uczcili 75. rocznicę pierwszej masowej deportacji Polaków z Kresów Wschodnich.

Uroczystość zyskała należytą oprawę dzięki obecności pocztów sztandarowych i reprezentacji młodzieży z Zespołu Szkół Sportowych nr 72 (Gimnazjum Sportowe nr 35 i LXII LO Mistrzostwa Sportowego im. gen. Andersa) oraz uczniów klas wojskowych CXXV Liceum Ogólnokształcącego im. W. Milewicza z Zespołu Szkół nr 7 w Warszawie.

Szkoły te współpracują z Biurem Edukacji Publicznej IPN przy realizacji V edycji ogólnopolskiego projektu edukacyjnego *„O tym nie można zapomnieć – spotkania z kobietami, które przeszły piekło obozów i łagrów”*.

Nauczyciele Aneta Tarnowska-Wilczyńska, Piotr Goruk-Górski z ZS nr 7 im. Szczepana Bońkowskiego oraz Dorota Rutkowska-Zajac z Zespołu Szkół Sportowych nr 72 w Warszawie uznali, że obecność młodzieży na uroczystości jest doskonałą lekcją historii.

Uroczystość, upamiętniającą tragiczne losy zesłańców, rozpoczął Mieczysław Pogodziński, prezes warszawskiego oddziału Związku Sybiraków, przypominając zgromadzonej młodzieży o wydarzeniach sprzed 75 lat, a następnie intonując hymn Sybiraków. Później wspólną modlitwę poprowadził ks. dr Krzysztof Kosk, kapelan koła Żoliborz-Bielany Związku Sybiraków. Zgromadzeni mieli też możliwość wysłuchania poruszających wspomnień Mieczysława Koralewicza, który został wywieziony na Wschód jako kilkuletnie dziecko wraz z matką i małą siostrą.

W uroczystości wzięli również udział Maria Stankiewicz, wiceprezes warszawskiego oddziału Związku Sybiraków, Helena Bieniakońska-Żak, sekretarz warszawskiego oddziału Związku, Aneta Hoffmann, prezes Fundacji Kresy Historii oraz Bogusław Smyrski, artysta plastyk, twórca pomnika symbolizującego Polską Golgotę Wschodu.

Po wejściu 17 września 1939 roku na wschodnie tereny Rzeczypospolitej Sowieci szybko zaczęli wprowadzać swoje porządki. Usunęli polskie nazwy ulic, wprowadzili swoją administrację, zakazali używania języka polskiego w urzędach, po zbójeckim kursie dokonano wymiany pieniądza. Szybko zaczęły się masowe aresztowania przedstawicieli polskich elit. Później przyszły masowe wywózki.

Pierwsza z czterech wielkich zsyłek Polaków z Kresów miała miejsce w nocy z 9 na 10 lutego 1940 roku. Objęła ona przede wszystkim rodziny polskich wojskowych, żołnierzy wojny 1920 roku, którym w II Rzeczypospolitej przyznawano ziemie na Kresach, a także przedstawicieli polskich służb mundurowych, leśników i urzędników. Ludzi przewożono w wagonach towarowych z zakratowanymi oknami, do których ładowano po 50, a czasem i więcej osób. Podróż na zsyłkę trwała nawet kilka tygodni. Ludzie umierali z zimna, głodu, wyczerpania. Do północnych rejonów

Rosji i na zachodnią Syberię wywieziono około 140 tysięcy Polaków.

W sumie władze Związku Sowieckiego, okupującego wówczas wschodnią część Polski, w okresie od 10 lutego 1940 r. do czerwca 1941 r. zorganizowały cztery wywózki na Wschód obywateli polskich różnych narodowości. Historycy na podstawie różnych źródeł szacują, że w latach 1939-41 Sowieci wywieźli nie mniej niż 325 tysięcy osób. Czekali na nich mordercza praca, głód, nędza i choroby.

Foto: Piotr Życieński

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

